

HABILITUOTOS GAMTOS MOKSLŲ DAKTARĖS EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS ŽINOMUMO TARP JAUNIMO ANALIZĖ

Ramutė Narkūnienė¹, Ugnė Šimkūnaitė²

^{1,2} Utenos kolegija, Verslo ir technologijų fakultetas, Maironio g. 18, Utena

² Utenos turizmo informacijos centras, Bažnyčios g. 1, Utena

Anotacija

Straipsnyje autorės atlieka habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę. Tyrimo tikslas – atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę. Tyrimo uždaviniai - atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę teoriniu aspektu bei habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo tyrimą. Straipsnyje apžvelgiamos dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklos bei pateikiami atlikto tyrimo rezultatai. Prieinama prie išvadų, kad dr. Eugenijos Šimkūnaitės žinomumas tarp jaunimo nėra didelis, tačiau pastebimas susidomėjimas dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklomis tarp jaunimo, todėl yra tikslinga ir toliau populiarinti dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklas ir tokiu būdu įprasminti jos atminimą. Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondas vykdo dr. Eugenijos Šimkūnaitės populiarinimo veiklas įvairiose srityse. Respondentų nuomone, populiariausios būtų šios veiklos – parama studentams, besimokantiems farmacijos ir gamtos mokslų; lietuvių žolininkystės Lietuvoje ir užsienyje propagavimas; prizų steigimas moksleivių olimpiados nugalėtojams.

Reikšminiai žodžiai: dr. Eugenija Šimkūnaitė, žinomumas tarp jaunimo.

Įvadas

Žolininkė, vaistininkė, kraštotyrininkė, liaudies medicinos žinovė, daktarė, žiniuonė. Tokiais ir kitokiais epitetais paprastai apibūdinama habilituota gamtos mokslų daktarė Eugenija Šimkūnaitė (1920-03-11–1996-01-27) – žymiausia visų laikų tauragniškę, geriausiai pažinojusi Lietuvos vaistinius augalus, kurių ieškodama išvaikščiojo visą šalį. Visą savo gyvenimą dr. Eugenija Šimkūnaitė paskyrė vaistinių augalų, liaudies medicinos, kraštotyros tyrimui.

Tyrimo problema. Nors nuo dr. Eugenijos Šimkūnaitės mirties prabėgo beveik 30 metų, jos indėlis į Lietuvos mokslą yra didelis ir reikšmingas. Dr. Eugenija Šimkūnaitė parašė daugybę straipsnių mokslo populiarinimo temomis, skaitė pranešimus mokslinėse farmacinių ir botanikų konferencijose, dalyvaudavo botanikų ekspedicijose, dažnai skaitė pranešimus visuomenei. Iš jos gyventojai mokėsi sveiko gyvenimo gudrybių, gamtos reiškinių pažinimo, liaudies medicinos išminties. Dr. Eugenijos Šimkūnaitės suformuotas mokslinis požiūris į istorinę - empirinę mediciną ir jos vietą šiuolaikiniame ligų gydyme bei profilaktikoje padėjo pagrindus vystyti papildomajai ir alternatyviajai medicinai Lietuvoje (Karnickienė, 2020). Didelį dėmesį skyrė gamtosaugos idėjų propagavimui ir sklaidai, ypač jaunuomenės sudominimui Lietuvos gamta ir vaistiniais augalais (Karnickienė, 2020). Dr. Eugenija Šimkūnaitė labai mėgo jaunimą bei norėjo jam perteikti savo žinias: bendravo su moksleiviais, Jaunųjų gamtininkų stotimi, padėdavo organizuoti rajonuose moksleivių vaistažolių dienas. Šiuo laikmečiu ypatingai svarbu populiarinti dr. Eugenijos Šimkūnaitės atminimą, prisiminti ir įprasminti nuveiktus darbus. Tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti dr. Eugenijos Šimkūnaitės žinomumą jaunimo tarpe. Ši tema yra nauja ir visiškai netyrinėta.

Tyrimo objektas – habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumas tarp jaunimo.

Tyrimo tikslas – atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę teoriniu aspektu.
2. Atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo tyrimą.

Tyrimo metodai: straipsnyje naudoti mokslinės literatūros šaltinių analizė, kiekybinis tyrimas – anketinė apklausa, anketinių duomenų apibendrinimas bei dokumentų analizė. Sudarytas kiekybinio tyrimo instrumentas – anketa, kuri buvo patalpinta www.apklausa.lt, platinant anketos nuorodą tarp jaunimo bei Utenos miesto gimnazijose. Buvo analizuoti tokie dokumentai, kaip Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo sudaryta dr. Eugenijos Šimkūnaitės bibliografijos rodyklė 1941-2021 m. bei kiti dokumentai.

Tyrimo imtis. Imties dydis tyrimui apskaičiuotas pagal *Schwarze* formulę. Apklausoje dalyvavo 225 respondentai.

1. Habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės veiklos

Uteniškė habilituota biologijos mokslų daktarė Eugenija Šimkūnaitė (1920-1996 m.) savo gyvenimu ir veikla sukaupė ne tik didžiulį etnokultūrinį bei intelektualinį turtą Lietuvai, bet ir paliko neišdildomus įspūdžius su ja bendravusiems žmonėms bei suformavo unikalų savo, kaip liaudies žiniuonės įvaizdį. Visą savo gyvenimą dr. Eugenija Šimkūnaitė paskyrė vaistinių augalų, liaudies medicinos, kraštotyros tyrimui. Ekspedicijų metu įvairiose Lietuvos vietovėse tirdama vaistinių augalų augimvietes, ji rinko ir tautosaką, žodžius lietuvių kalbos žodyniui. Domėjosi archeobotanika, talkindavo archeologams, nustatydamą augalų rūšį ir amžių iš kasinėjimų metu rastų gaisravietėse suanglėjusių augalų liekanų.

Apgynusi disertaciją, dr. Eugenija Šimkūnaitė pasirinko prasmingą ir jai patinkantį gyvenimo kelią: rašė mokslo straipsnius apie Lietuvos vaistinguosius augalus ir jų išteklius, dalyvavo konferencijose, pasitarimuose, ekspedicijose, pamažu įsitraukdama į mokslo populiarinimo veiklą bei visuomenės švietimą vaistažolininkystės plačiaja prasme, įvairių ligų gydymo ir kitais klausimais. Su kiekvienais metais respublikinėje ir rajonų spaudoje gausėjo jos straipsnių: žurnaluose „Mūsų sodai“, „Mūsų girios“, „Mūsų gamta“, „Mokslas ir gyvenimas“, „Tarybinė moteris“ ir kt., laikraščiuose „Vakarinės naujienos“, „Valstiečių laikraštis“ ir kt., kalendoriuose, įvairiose atmenose, bukletuose, žinyuose (Stundžia, 2022). Vienas kitas straipsnis buvo išspausdintas ir rusiškoje bei lenkiškoje spaudoje. Pasak Stundžios (2022), dr. Eugenija Šimkūnaitė raštu ir įvairiuose renginiuose žodžiu noriai ir kantriai mokė žmones, kaip ir kada rinkti, ruošti bei saugoti ir tautoti vaistažoles, kokias ligas jomis gydyti; aiškino augalų ir atskirų jų dalių, pvz., medžių lapų, žievės, pumpurų ir pan., gydomąsias ir stiprinamąsias savybes. Kraštotyros leidiniuose ir spaudoje pasirodydavo jos straipsnių apie liaudies mediciną, apie archeologų rastas sėklas ir vaismedžių kauliukus. Dr. Eugenijos Šimkūnaitės leidiniuose atsisipindi jos meilė tautosakai, mitologijai, gimtajam Tauragnų kraštui. Tuo pačiu metu buvo atliekami moksliniai tyrimai, subrandinę didelės apimties habilitacinį darbą „Lietuvos vaistingųjų augalų resursų naudojimo biologiniai pagrindai“ (daktaro disertacija), parašytą 1969 m., bet apgintą po dvejų metų (Stundžia, 2022).

Dr. Eugenija Šimkūnaitė parašė tris, o apgynė dvi disertacijas ir pagal formaliąją to meto tvarką tapo brandžia mokslininke. Dr. Eugenija Šimkūnaitė visa siela paniro į šviečiamąją veiklą: iki habilitacijos per 1948–1969 m. ji paskelbė per 80 populiarių publikacijų, tuo tarpu nuo 1970 iki 1996 imtinai – per šiek tiek ilgesnį laiką – išspausdinta per 600 šviečiamųjų straipsnių visuomenei, kai kuriais metais net po keletą dešimčių, o mokslinių, įskaitant ir konferencijų bei farmacininkų suvažiavimų tezes ar medžiagą, – tik apie 20 (Stundžia, 2022). Tarp populiarių publikacijų, vyravo vaistažolių tema, tačiau daugėjo publikacijų, susijusių su liaudies medicina, tautosaka ir mitologija, su gimtuoju kraštu ir jo tradicijomis. Atsirasdavo ir naujų temų: apie tradicines šventes, papročius, kurdavo lietuviškus horoskopus – žuvų, žvėrių, augalų. Jai, puikiai mokėjusiai tauragniškių šnektą, rūpėjo tarmių išsaugojimas, domino net žodžių kilmė.

2022 metais Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo išleistame leidinyje – *Eugenijos Šimkūnaitės bibliografijos rodyklėje 1948 – 2021* – priskaičiuojama 1263 vienetų leidinių, skirtų dr. Eugenijos Šimkūnaitės atminimo įamžinimui (straipsniai, publikacijos, Eugenijos Šimkūnaitės biogramos, atsiminimai apie Eugeniją Šimkūnaitę, susitikimai, jos knygų pristatymai, sukaktys ir jubiliejai, nekrologai, mirties metinėms skirti renginiai, Eugenijos Šimkūnaitės atminimo įamžinimas, Eugenijai Šimkūnaitėi skirti eilėraščiai, dailės darbai ir kt.). Didžiąją dalį dr. Eugenijos Šimkūnaitės atminimui skirtų kūrinių sudaro straipsniai įvairiuose leidiniuose – knygose, žurnaluose, laikraščiuose, kalendoriuose, enciklopedijose. Tarp jų yra pluoštas biogramų, kelios dešimtys atsiminimų, ypač daug publikacijų apie daktarės veiklą, susitikimus su ja bei knygų pristatymus ir apie sukaktis bei joms skirtus renginius. Iš sukakčių daugiausia dėmesio sulaukė garsiosios moters šimtmetis. Atskiras publikacijų grupes sudaro Šimkūnaitės nekrologai, straipsniai apie mirties metinėms skirtus renginius ir apie jos atminimo įamžinimą. Ypatinga *Bibliografijos* dalis yra dr. Eugenijai Šimkūnaitėi skirtų eilėraščių ir dailės darbų (paveikslų, ekslibrisų) sąrašas.

Gausus dr. Eugenijos Šimkūnaitės kūrybinis palikimas Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo rūpesčiu, talkinant leidyklai „Žuvėdra“, nugulė į 11 knygų (Karnickienė, 2020). Skaitytojai ypač pamėgo „Gyvenimo receptai“ (2001), „Gyvenimo paslaptys ir lemtys“ (2003), „Gyvenimas be tablečių“ (2006), „Sveiko gyvenimo receptai“ (2007 ir 2010) ir kt. (Karnickienė, 2020). Atsiminimų knygose „Amžinai žydėk, Atminimo vyšnia“ (2006) bei „Eugenija Šimkūnaitė – Lietuvos legenda“ (2020) pateikti Eugeniją Šimkūnaitę pažinojusius žmonių prisiminimai. Kūrinių populiarumą ir gyvybingumą liudija pagal juos kuriami scenarijai, juos renkasis inscenizuoti tiek vaikų, tiek suaugusiųjų meno kolektyvai (Karnickienė, 2020).

Ir po dr. Eugenijos Šimkūnaitės mirties jos publikacijų srautas nesumažėjo. Nuo 1997 iki 2021-ųjų metų suskaičiuotos 129 publikacijos: daugiausia tai perspausdinti ankstesni straipsniai straipsneliai, patarimų patarimai, tačiau pasirodydavo ir naujų, iš rankraščių parengtų. Pirmoji pomirtinė kregždė – Lietuvos tūkstantmečio metais Tauragnų žmonėms ir jų kaimynams padovanotos Saulės dukters Indrajės mitologinės saktės, savitas tarpe užrašytas epas, pakylėjęs mylimą kraštą, pasaulio centrą ir dvasinę tėvynę į senų garbingų genčių gretas. „Indrajės žemė – tai visa, ką akys užmato įlipus Salako bažnyčios bokštan. Tai buvo išmintingiausias ir sveikiausias kraštas...“ („Indraja – Saulės duktė“), „Tauragniškiamis miestais – tik Tauragnai, Kaunas, Vilnius, Utena – tik miesteliai“, ne kartą yra sakiusi ir rašiusi.

Analizuojant įvairius šaltinius, buvo išskirtos vietos, labiausiai susijusios su dr. Eugenijos Šimkūnaitės atminimu (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. Vietos, susijusios su dr. Eugenija Šimkūnaite (Šaltinis: sudaryta autorių)

Vieta	Trumpas vietos sąsajų su dr. Eugenija Šimkūnaite aprašymas
Gesės vyšnių sodas	2012 metų balandžio 12 d. pradėtas sodinti Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodas. Iniciatorė – Žolinčių akademijos prezidentė Danutė Kunčienė. Iš pradžių buvo pasodinta Žolinčių akademijos padovanota 41 vyšnia. Vėliau vyšnias sodino Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo nariai, Tauragnų krašto bendruomenė, privatūs asmenys. Šiuo metu sodelyje auga 100 vyšnių. Sodo teritorija aptverta tvorele, kraštietis Romualdas Šimkūnas sukūrė vartus ir užrašą. Nuo 2014 m. gegužės mėnesio Tauragnų krašto bendruomenė visus kviečia į tradicine tapusią Vyšnių žydėjimo šventę, kartu ir į bendruomenės gimtadienį.
Eugenijos Šimkūnaitės kapas	Eugenija Šimkūnaitė palaidota mylimuose Tauragnuose, šalia tėvų. Dar gyva būdama daktarė prašė jai mirus ant kapo pasodinti vyšnią. Farmacininkai, botanikai, mokytojai, Tauragnų m. gyventojai jos norą įvykdė – pastatė paminklą ir pasodino vyšnią.
Eugenijos Šimkūnaitės memorialinis butas muziejus	1999 m. Vilniuje (Erfurto g. 4, Lazdynų seniūnija) buvo atidarytas Eugenijos Šimkūnaitės memorialinis butas - muziejus. Šį butą mokslininkė testamentu paliko Vilniaus krašto vaistininkams.
Eugenijos Šimkūnaitės gatvė	Eugenijos Šimkūnaitės gatvė yra Lazdynuose, Vilniaus miesto vakarinėje dalyje, Neries dešiniajame krante, ribojasi su Miškinių gatve.

Vieta	Trumpas vietos sąsajų su dr. Eugenija Šimkūnaite aprašymas
Vilniaus universiteto botanikos sode esantis Eugenijai Šimkūnaitei skirtas paminklinis suoliukas	2013 m. rugpjūčio 9 d. Vilniuje, Kairėnuose (Antakalnio seniūnija), Vilniaus universiteto botanikos sode atidengtas Eugenijai Šimkūnaitei skirtas paminklinis suoliukas.
Paminklinis akmuo	Vilniuje, Erfurto g. 1 skvere vaistininkei skirtas paminklinis akmuo, iškilmingai atidengtas 2013 m. rugsėjo 13 d., Vilniuje, Lazdynuose.
Lazdynuose, Vilniuje, įrengtas paminklas	Paminklas sukurtas iš lietuviško akmens, puoštas augalinių ir lietuviškų motyvų ornamentais, sukurtas skulptoriaus Jono Gencevičiaus ir architekto Laimio Kaziukonio.

Kitos vietos Lietuvoje, susijusios su dr. Eugenija Šimkūnaite:

- *Švenčionių vaistažolių fabrikas*. Vienas seniausių vaistažolių perdirbimo fabrikų Baltijos šalyse ir Europoje įkurtas 1883 metais. Švenčionių vaistažolių fabrikas, bendradarbiaudamas su Eugenijos Šimkūnaitės paramos ir labdaros fondu, sukūrė funkcinių arbatų liniją. Minint mokslininkės 100-metį, kartu su prekės ženklu „ETNO“ Švenčionių vaistažolių fabrikas išleido naujas, sveikatinimo arbatas. Pagal mokslininkės receptus sudaryti keturi skirtingi žolelių mišiniai kvėpavimo takams, nervų sistemai, švariam organizmui ir jo imuninei sistemai. Besirūpindami gera savijauta, kartu arbatų gurmanai prisimena žiniūnės puoselėtas vertybes, dalijasi sukauptu žinių ir patirties lobynu, prisideda prie Lietuvos vaistažolininkystės skatinimo. Tuo pačiu – ir prie Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo rėmimo.
- *Gerdašių eksperimentinis vaistažolių ūkis*. Gerdašiai – kaimas Druskininkų savivaldybės pietuose, kairiajame Nemuno krante, piečiausias Lietuvos bažnytkaimis. Eugenijos Šimkūnaitės iniciatyva 1966 m. buvo įsteigtas Lazdijų rajone Gerdašių eksperimentinis vaistažolių ūkis, kuriame auginami vaistiniai augalai. Čia plačiai buvo vykdomi tyrinėjimai, leidžiantys sužinoti vaistažolių ekologinio auginimo galimybes ir nustatyti jų praktinį panaudojimo poreikį tuometinei medicinos praktikai.
- *Eugenijos Šimkūnaitės miškas*. Daktarė Eugenija buvo sudėtingo, prieštaringo, kartais ir šiurkštaus būdo, bet geros širdies. Ką turėjo, tuo dalinosi su kitais. Prieš mirtį daktarė savo tėvų žemę ir mišką padovanojo Tauragnų vidurinei mokyklai, o tame miške Eugenija Kamarauskienė (buvusi Tauragnų mokyklos direktorė) buvo padariusi pėsčiųjų taką. Dabar mokykla vadinasi „Utenos Kraštonos progimnazijos Tauragnų Eugenijos Šimkūnaitės skyrius“. Tauragniškių iniciatyva buvo sumanyta jos tėvų buvusios trobos vietoje pastatyti stogastulpį, žymintį, kad čia ji gyveno, čia praėjo jos basakojės vaikystės vasaros.
- *ir t. t.*

Siekiant įamžinti daktarės Eugenijos Šimkūnaitės atminimą, buvo nutarta įsteigti Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondą. Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas įsteigtas 1997-05-09, o 1997-06-04 įregistruotas LR Teisingumo ministerijoje. Pagrindinis fondo veiklos tikslas – remti Eugenijos Šimkūnaitės atminimo įamžinimą. Fondo uždaviniai yra: remti Eugenijai Šimkūnaitei skirtus mokslinius skaitymus ir kultūrinius renginius; steigti prizus moksleivių olimpiados nugalėtojams; remti studentus, besimokančius farmacijos ir gamtos mokslų; padėti studentams ir moksleiviams, užrašinėjantiems tautosaką: propaguoti lietuvių vaistažolininkystę Lietuvoje ir užsienyje; remti neakivaizdinės jaunųjų vaistažolininkų mokyklos veiklą; remti Eugenijos Šimkūnaitės veikalų leidybą; remti muziejų, propaguojančių vaistažolininkystę, veiklą; padėti organizuoti Eugenijos Šimkūnaitės bičiulių susitikimus.

2. Habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizė teoriniu aspektu

Asmenybės, verslo įmonės ar prekės ženklo žinomumą galima didinti, naudojant įvairias reklamos priemones. Reklama pagal sklaidos kanalus yra skirstoma į spausdintą, transliacinę,

išorinę, viešąją ir paslėptąją reklamą (Rupšlaukis, Čereška, Jokubauskas, 2019). Kiekvienas reklamos tipas turi savo privalumus ir trūkumus. Reklamos skleidimo priemonės klasifikuojamos pagal tam tikrus būdingus požymius: pagal žmogaus pojūčių veikimą – regimosios, girdimosios ir mišrios; pagal panaudojimo vietą – vidinės ir išorinės; pagal poveikio masiškumą – individualios ir masiškos; pagal informacijos perdavimą – reklamuojamo objekto demonstravimas, reklamuojamo objekto aprašymas ir demonstravimo derinimas su aprašymu (Rupšlaukis, Čereška, Jokubauskas, 2019). Teoriškai suskirstyti reklamos skleidimo priemonės ir žinoti, kokį požymį viena ar kita reklama atitinka, yra ne tiek svarbu. Esminis dalykas – tinkamai įvertinti ir vykusiai pasirinkti reikiamas reklamos priemones konkrečiame versle, konkrečioje reklaminėje kompanijoje.

Prieš rengiant reklamos planą, rekomenduojama: 1) nuodugniai išstudijuoti numatomus naudoti reklamos sklaidos kanalus ir galimas priemones; 2) iš pradžių bent teoriškai įvertinti jų naudojimo tikslingumą vienoje ar kitoje reklaminėje kompanijoje; 3) pasirinkti reklamos priemones, atsižvelgiant į reklamos komunikacijų naudojimo efektyvumą; produkto gyvavimo ciklą/užimamą vietą rinkoje; būsimų reklamos vartotojų santykį su žiniasklaida; naujai sukurtas ar nestandartines reklamos priemones (Rupšlaukis, Čereška, Jokubauskas, 2019).

Kiekviena reklamos priemonė turi individualių ypatybių, kurios priklauso nuo auditorijos, kurioje bus platinama reklaminė žinutė, gyvenimo būdo: užsiėmimo, išsilavinimo, amžiaus, pajamų. Kas išanalizavus, visa tai galima tiksliau panaudoti konkrečioje reklamos kompanijoje: tam tikroms prekėms, paslaugoms ar idėjoms propaguoti. Iš visų reklamos priemonių labiausiai išsiskiria internetinė reklama, kuri yra santykiškai pigiausia ir gali pasiekti didelę dalį vartotojų. Tačiau efektyviausia reklamos priemonė yra ne ta, kuri apima didžiausią auditoriją, bet ta, kuri pasieki tikslinį vartotoją (Rupšlaukis, Čereška, Jokubauskas, 2019).

3. Habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo tyrimo metodika

Tyrimo tikslas – atlikti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo analizę.

Tyrimo imtis. Siekiant išsiaiškinti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumą jaunimo tarpe, atliktas kiekybinis tyrimas – anketinė apklausa. Tam tikslui buvo sudaryta anketa iš 18 klausimų. Apsibrėžta jaunimo samprata – jauni žmonės nuo 14 iki 35 metų¹, tačiau anketą atsakinėjo ir kitų amžiaus grupių atstovai. Atsižvelgiant į tai, kad Utenos mieste jaunimo nuo 14 iki 35 metų skaičius yra 8106², buvo paskaičiuota tyrimo imtis pagal *Schwarze* formulę, kur tyrimo imtis yra 67 respondentai.

$$n = \frac{N \times 1,64^2 \times p \times q}{\varepsilon^2 \times (N - 1) + 1,64^2 \times p \times q}$$

kur:

N – generalinė visuma, kurią sudaro 8106 Utenos miesto jauni žmonės nuo 14 iki 35 metų.

p/q – tiriamojo pažymio pasirodymo/nepasirodymo tikimybė (buvo imama blogiausio varianto tikimybė, t. y. 50 proc. tuomet p=q=0,5);

ε – pageidautinas tikslumas, šiuo atveju ε = 0,1 (10 proc.); reikšmė 1,64 atitinka standartizuoto normaliojo skirstinio 90 proc. pasiklivimo lygmenį.

Šis tyrimo metodas – anketinė apklausa – padeda užtikrinti didžiausią atliekamo tyrimo efektyvumą laiko, kaštų ir gaunamos informacijos atžvilgiu. Laikomasi reikalavimų, kad anketa būtų aiški, nedviprasmiška ir patikima.

¹ Pagal LR jaunimo politikos pagrindų įstatymą „Jaunas žmogus – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai)“, tačiau dėl visuomenės gyvenimo pokyčių jau planuojama amžių ilginti iki 35 metų.

² Nuolatinių gyventojų skaičius 2023 m. pradžioje Utenos rajone. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=b1d86184-66ec-4931-be13-eaff3c3ca54d#/>

Anketinė apklausa buvo vykdoma 2023 m. sausio - kovo mėnesiais, platinant apklausos anketą Utenos miesto Dauniškio, Saulės ir Adolfo Šapokos gimnazijų gimnazistų tarpe bei internetinėje svetainėje www.apklausa.lt. Iš viso buvo apklausti 225 respondentai, todėl galima teigti, kad apklausa yra reprezentatyvi. Visi respondentai atsakinėjo į tuos pačius klausimus. Jiems taip pat buvo suformuoti pasirenkami atsakymai, iš kurių respondentai turėjo pasirinkti po vieną, jiems priimtina atsakymą, arba galėjo įrašyti savo pastabas ir pasiūlymus. Gauti duomenys pavaizduoti grafikuose ir diagramose, toliau pateikiama jų analizė.

Tyrimo instrumentas. Anketą sudaro 18 klausimų, kuriais siekiama išsiaiškinti habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumą tarp jaunimo. Anketos įvadinėje dalyje buvo pristatytas tyrimo tikslas, nurodyta, kokiam tikslui bus naudojami surinkti duomenys bei užtikrintas apklausos anonimiškumas. Suformuluoti klausimai parengti, atsižvelgiant į atliktos mokslinės literatūros analizės duomenis. Sudarant anketą, buvo naudojamos klausimų grupės: specialiųjų klausimų grupė (klausimai, skirti išsiaiškinti, kiek vartotojai domisi populiariąja medicina (1 - 4 klausimai); klausimai, skirti išsiaiškinti, kiek jaunimas domisi, žino apie vaistininkę, žolininkę, etnografę, habilituotą gamtos mokslų daktarę Eugeniją Šimkūnaitę (5 - 12 klausimai) ir demografinių klausimų grupė (respondentų demografinės ir socialinės charakteristikos – 13 - 18 klausimai).

Tyrimo etika. Platinant anketas, laikytasi etikos principų (privatumo, konfidencialumo, laisvanoriško apsisprendimo ir pan.) Kiekvienas respondentas galėjo laisvai rinktis, ar dalyvauti tyrime. Duomenys naudojami apibendrinti, išsaugant respondentų anonimiškumą.

4. Habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo tyrimo analizė

Respondentų demografinės ir socialinės charakteristikos. Keturi iš dešimties respondentų priklauso amžiaus grupei iki 18 metų (40,9 proc. respondentų), amžiaus grupė nuo 19 iki 30 metų sudaro 16,4 proc., amžiaus grupė nuo 31 iki 40 metų sudaro 12, 4 proc., amžiaus grupė nuo 41 iki 50 metų sudaro 7, 8 proc., amžiaus grupė nuo 51 iki 60 metų sudaro 16, 9 proc., amžiaus grupė nuo 61 iki 70 metų sudaro 5, 3 proc. bei amžiaus grupė nuo 71 iki 80 metų sudaro 0, 4 proc. Į anketos klausimus atsakė 77,3 proc. moterų ir 22,7 proc. vyrų. Dauguma respondentų (71,6 proc.) yra miesto gyventojai, 14,2 proc. respondentų gyvena kaime, 10,2 proc. respondentų – miestelyje, 4 proc. respondentų gyvena didmiestyje (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir pan.). Didžioji dalis respondentų (93,8 proc.) savo gyvenamąją vietovę įvardijęs Utenos apskritį, 4 proc. respondentų – Vilniaus apskritį, 1,8 proc. – Panevėžio apskritį ir 0,4 proc. – Klaipėdos apskritį. Į klausimą apie išsilavinimą respondentų atsakymai pasiskirstė sekančiu būdu: 27,6 proc. respondentų įvardijo yra įgiję pagrindinį išsilavinimą, 26, 7 proc. respondentų – vidurinį išsilavinimą, 25,3 proc. respondentų – aukštąjį universitetinį išsilavinimą bei 20,4 proc. respondentų – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Beveik pusė apklaustųjų (46,7 proc.) yra moksleiviai, 21,8 proc. – samdomi darbuotojai, 13,3 proc. – samdomi tarnautojai, atitinkamai po 3,6 proc. – verslininkai bei dirbantys ir studijuojantys. 4 proc. atsakiusių yra namų šeimininkės(-ai), atitinkamai po 3,1 proc. respondentų yra studentai bei senjorai, 0,9 proc. yra valdininkai.

Respondentai vaistažolėmis domisi (25,8 proc.) arba šiek tiek domisi (43,6 proc.). Visiškai vaistažolėmis nesidomi trys respondentai iš dešimties (30,7 proc.), daugumoje tai jauni žmonės. Į klausimą „Ar renkate/perkate ir naudojate vaistažoles?“ gauti tokie atsakymai: beveik pusė respondentų (39,6 proc.) renka vaistažoles patys, 21,3 proc. respondentų vaistažoles perka. Vaistažolių nerenka du iš dešimties respondentų (19,9 proc.) bei neperka 13,3 proc. respondentų. 6,2 proc. respondentų, atsakydami į šį klausimą pasirinko variantą „Kita“ („Mama, močiutė perka,(močiutė renka) prireikus“, „Vyras renka“, „Kažką nusiperku,kažką susirenku“, „Ir renku, ir perku“, „Nei renku, nei perku“, „Kai kurias renku, kai kurias perku“, „Pagrindines naudojamas renka mama, naudojame visa šeima“, „Truputį renku ir perku“, „Dažniau perku, bet retkarčiais ir renku“, „Mama duoda surinktų ir perku“, „Renka mama, močiutė“ ir kt.)

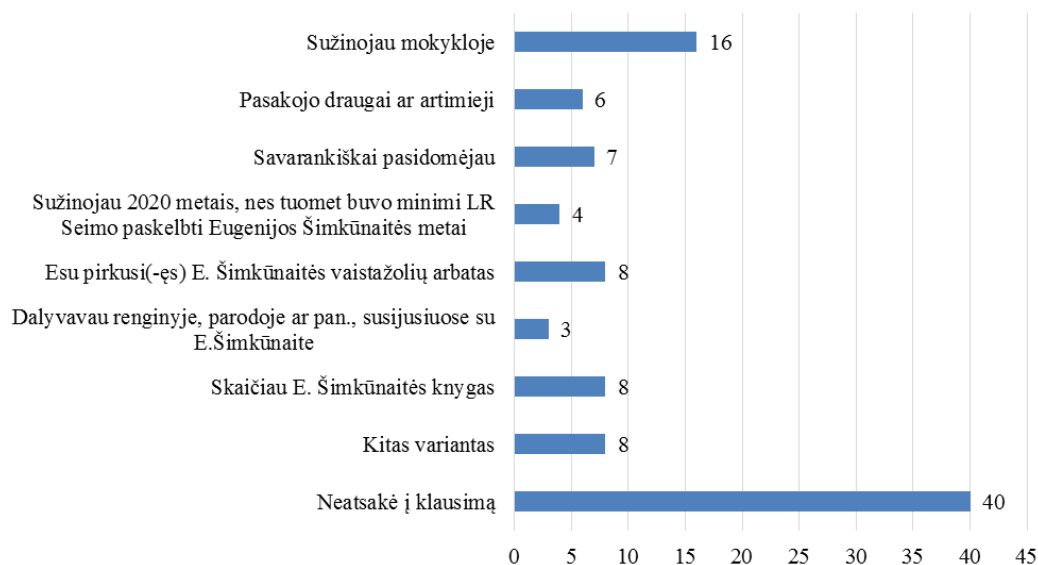
Į klausimą, kokias vaistažoles dažniausiai vartoja ir kokiam negalavimui esant, gauti tokie atsakymai: naudojamos tiek tradicinės vaistažolės, tokios, kaip avietės, čiobreliai, ramunėlės, mėtos, pipirmėtės, melisos, šalavijas, liepžiedžiai, medetkos, valerijonas, žemuogės, kmynai, tačiau naudojamos ir retesnės vaistažolės, tokios, kaip gaurometis, gudobelės, garšvos, raudoni laukiniai dobilai, raudonėlis, vingiorykštė, jonažolės, raktažolės, beržų lapai, pušies spygliai, šalpusniai, ugniažolės, ažuolo žievė, asiūklis ir kt. Vaistažolėmis gydomi tokie susirgimai, kaip peršalimas, nemiga, gerklės skausmas ir kosulys, pilvo skausmas, virškinimo sutrikimai, vaistažolių pagalba lengvinami menopauzės simptomai, stiprinamas imunitetas, mažinamas karščiavimas, gydomos moteriškos bei nervų sistemos ligos ir pan.

Į klausimą „Ar domitės/žinote, jog jau nuo senų laikų yra žmonių, profesionaliai užsiimančių vaistažolių rinkimu, naudojimu ir platinimu?“ gauti tokie atsakymai: dauguma respondentų (58,7 proc.) pasirinko teigiamą atsakymą, 36,4 proc. respondentų teko apie tai girdėti. Tik 4,9 proc. pasirinko neigiamą atsakymą. Į klausimą „Ką laikytumėte tinkamos kvalifikacijos Eugenijos Šimkūnaitės nūdienos pasekėjais?“ gauti tokie respondentų atsakymai: respondentai paminėjo tokias pavardes, kaip Jadvyga Balvočiūtė, Ramūnas Daugelavičius, Juozas Ruolia, Adelė Karaliūnaitė, Birutė Karnickienė, Karvelio vaistinė, Marius Lasinskas, Ona Pivorienė, Aleksandra Stasytienė, Virgilijus Skirkevičius, Tauragnų bendruomenė, Juozas Vasiliauskas, Vasiliauskų šeima ir kt. Respondentai taip pat minėjo savo močiutes, kaip vaistažolių rinkėjas, neįvardindami pavardžių ir kt. Tačiau nemaža dalis respondentų žolininkų pavardžių nežinojo ir negalėjo jų įvardinti. Apibendrinant respondentų atsakymus į pastaruosius du klausimus, galima teigti, kad dauguma respondentų turi žinių arba jiems yra tekę girdėti apie žmones, profesionaliai užsiimančius vaistažolių rinkimu, naudojimu ir platinimu.

Apie vaistininkę, žolininkę, etnografę, habilituotą gamtos mokslų daktarę Eugeniją Šimkūnaitę teko girdėti maždaug trečdaliui (34,2 proc.) respondentų, šiek tiek teko girdėti/pasidomėti – 24,9 proc. respondentų, tačiau nieko apie žolininkę negirdėjo nemaža dalis – beveik pusė respondentų (40,4 proc.). 0,4 proc. respondentų nurodė, kad yra iš to paties miestelio (Tauragnų), kaip ir vaistininkė, žolininkė, etnografė, habilituota gamtos mokslų daktarė Eugenija Šimkūnaitė. Apibendrinant respondentų atsakymus į šį klausimą, galima teigti, kad Eugenijos Šimkūnaitės žinomumas jaunimo tarpe nėra didelis, įvertinant faktorių, kad žolininkės gimtasis miestelis Tauragnai yra Utenos rajone, ir dauguma respondentų (93,8 proc.) nurodė, kad yra iš Utenos apskrities.

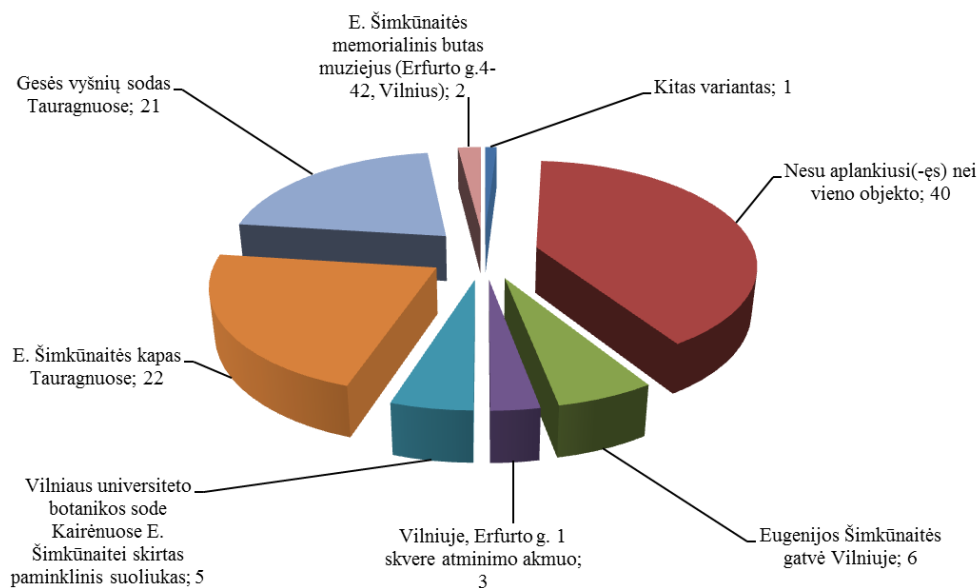
Į klausimą „Kaip sužinojote apie Eugeniją Šimkūnaitę?“ gauti tokie respondentų atsakymai: 16 proc. respondentų sužinojo mokykloje, 8 proc. skaitė Eugenijos Šimkūnaitės knygas ir tokiu būdu sužinojo apie garsiąją žolininkę, 7,6 proc. yra pirkę Eugenijos Šimkūnaitės vaistažolių arbatas, 7 proc. apie garsiąją žolininkę pasidomėjo savarankiškai, 6 proc. respondentų sužinojo iš draugų ir pažįstamų pasakojimų, 4 proc. respondentų apie garsiąją žolininkę išgirdo 2020 metais, kuomet buvo minimi LR seimo paskelbti Eugenijos Šimkūnaitės metai, 3 proc. respondentų dalyvavo renginiuose, susijusiuose su Eugenija Šimkūnaite (žr. 1 pav.). Net 40 proc. respondentų į šį klausimą neatsakė. Galima daryti prielaidą, kad jie iki momento, kai buvo atliekamas tyrimas, nieko nežinojo apie garsiąją žolininkę. 8 proc. respondentų pasirinko atsakymą „Kita“ (*„Esu pirkusi jos vaistažolių arbatas, skaičiusi jos knygas, o taip pat pažinojau pačią Eugeniją Šimkūnaitę, priklausiau jos vardo labdaros ir paramos fondui“*, *„Savarankiškai pasidomėjau, skaičiau E. Šimkūnaitės knygas, dalyvavau renginyje, parodoje ar pan., susijusiuose su E.Šimkūnaite“*, *„Ji buvo mano kraštietė“*, *„Per Tauragnų bendruomenę“*, *„Tėvai kilę iš Tauragnų kaip ir ji“*, *„Lankiau E.Šimkūnaitės mokyklą“*, *„Na, vyresnio amžiaus žmonėms, virš 50, tiesiog neįmanoma jos nežinoti“*, *„Gimusi ir užaugusi esu Tauragnuose. Baigiau E. Šimkūnaitės mokyklą :) mokykloje renginiai būdavo, vaidinimus vaidindavome, vaistažoles rinkdavome“*, *„Iš spaudos, TV“*, *„Net neprisimenu. Girdėta nuo vaikystės, gal todėl, kad žemietė“*, *„Gimiau, užaugau Tauragnuose, buvo mokykloje daug pasakojama apie ją, dalyvaudavom renginiuose ir pan.“*, *„Skaičiau vaikystėje knygą, kur ji buvo viena iš herojų“*, *„Kolegijoje“*, *„Biologijos mokytoja M. Ilčiukienė dalijosi savo įspūdziais po seminarų pas pačią E. Šimkūnaitę“*, *„Mokykloje. Universitete. Per TV. Internetė“*, *„Turiu įsigijusi vieną Č. Šimkūnaitės knygą“*, *„Esu iš Tauragnų ir dalyvauju renginiuose,*

susijusiose su Eugenija Šimkūnaite”, “Esu iš Tauragnų”). Apibendrinant respondentų atsakymus, didžioji dalis informacijos apie Eugeniją Šimkūnaite respondentus pasiekė dėl to, kad Eugenija Šimkūnaite buvo jų kraštiečių, taip pat skaitant Eugenijos Šimkūnaite knygas, iš spaudos, televizijos, švietimo institucijų (mokyklų, kolegijos, universitetų ir pan.) ir kt.

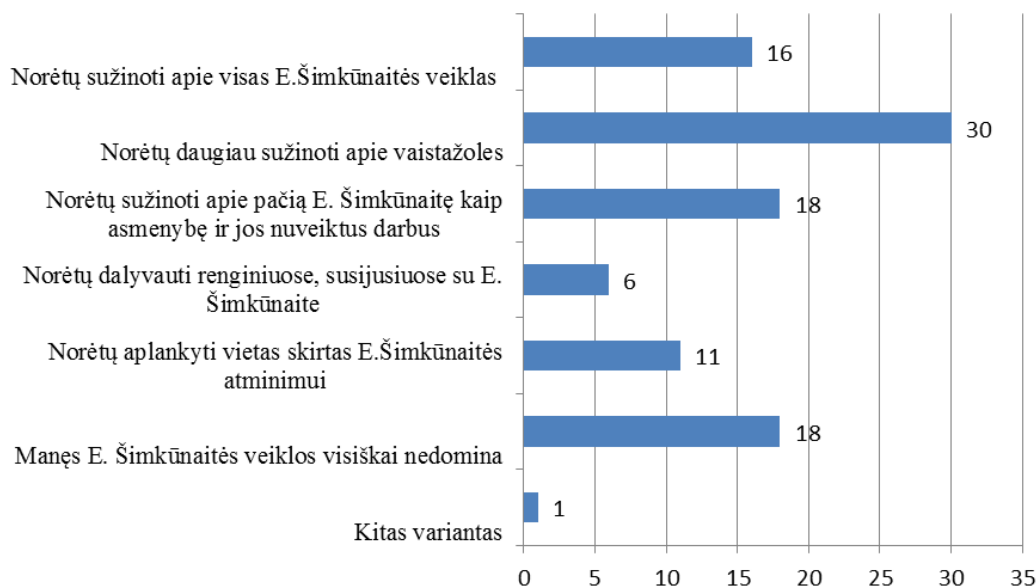
1 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kaip sužinojote apie Eugeniją Šimkūnaite?“ , proc.
(Šaltinis: sudaryta autorių pagal tyrimo rezultatus)

Respondentų paklausus, kokias dr. Eugenijai Šimkūnaitei skirtas vietas yra aplankę, gauti tokie atsakymai (žr. 2 pav.): 22 proc. respondentų yra aplankę Eugenijos Šimkūnaite kapą Tauragnuose, 21 proc. respondentų lankėse Gesės vyšnių sodelyje Tauragnuose, 6 proc. respondentų lankėsi Eugenijos Šimkūnaite gatvėje Vilniuje, 5 proc. respondentų lankėsi Vilniaus universiteto botanikos sode Kairėnuose, 3 proc. respondentų aplankė Erfurto gatvėje 1, skvere Vilniuje atminimo akmenį, 2 proc. respondentų lankėsi Eugenijos Šimkūnaite memorialiniame bute – muziejuje, adresu Erfurto g. 4 – 42, Vilnius.

2 pav. Respondentų aplankytos vietos, susijusios su dr. Eugenijos Šimkūnaite atminimu, proc.
(Šaltinis: sudaryta autorių pagal tyrimo rezultatus)

Net 40 proc. apklaustųjų nėra aplankę nei vieno objekto, skirto Eugenijos Šimkūnaitės atminimui. 1 proc. respondentų pasirinko variantą „Kita“ („Teko dalyvauti pėsčiųjų solo žygyje „Šimkūnaitės takais“, „Trenkturas“, „Mokিয়াusi mokykloje jos garbei pavadintoje, pati esu kilusi iš Tauragnų. Mokykliniais laikais vasaros atostogų metu reikėdavo rinkti vaistažoles ir jas pristatyti į Tauragnų vaistinę. O joje ir sutikdavau pačią E.Šimkūnaitę“). Galima apibendrinti, kad dalis respondentų yra aplankę Gesės vyškų sodą ir dr. Eugenijos Šimkūnaitės kapą Tauragnuose, darant prielaidą, kad tokius atsakymus pasirinko Utenos gimnazijų moksleiviai. Vietose, susijusiose su dr. Eugenija Šimkūnaite ir esančiose Vilniaus mieste, respondentai lankėsi rečiau.

3 pav. Informacija, susijusi su dr. Eugenija Šimkūnaite, kurią norėtų sužinoti respondentai, proc. (Šaltinis: sudaryta autorių pagal tyrimo rezultatus)

3 paveiksle pateikti respondentų atsakymai į klausimą „Ar norėtumėte plačiau sužinoti apie Eugenijos Šimkūnaitės veiklas?“. Gauti tokie respondentų atsakymai: 16 proc. respondentų norėtų sužinoti apie visas Eugenijos Šimkūnaitės veiklas, 18 proc. respondentų norėtų sužinoti apie Eugeniją Šimkūnaitę kaip asmenybę ir jos nuveiktus darbus, 11 proc. norėtų aplankyti vietas, skirtas Eugenijos Šimkūnaitės atminimui, 30 proc. respondentų norėtų daugiau sužinoti apie vaistažoles, 6 proc. respondentų norėtų dalyvauti renginiuose, susijusiuose su Eugenija Šimkūnaite, 1 proc. pasirinko atsakymą „Kita“ („Skaičiau daug apie ją ir jos veiklas“, „Esu daug girdėjusi apie Eugeniją Šimkūnaitę, nes gyvenu Tauragnuose“) (žr. 3 pav.). 18 proc. respondentų atsakė, kad jų nedomina Eugenijos Šimkūnaitės veiklos. Galima daryti prielaidą, kad dauguma respondentų visgi domisi dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklomis, todėl Eugenijos Šimkūnaitės fondui tikslinga būtų išnaudoti šias galimybes, remiant Eugenijos Šimkūnaitės atminimo įamžinimą, panaudojant įvairias veiklas.

Pasiteiravus respondentų, ar jie girdėjo apie Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondą, didžioji dauguma respondentų (78,2 proc.) atsakė, kad neteko girdėti, 19,2 proc. respondentų skaitė apie jo veiklą ir atitinkamai po 1,3 proc. respondentų žino ir prisideda prie fondo veiklos bei dalyvauja fondo organizuojamuose renginiuose. Galima apibendrinti, kad Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondas turėtų savo veiklas labiau populiarinti. Respondentų atsakymai į sekantį klausimą (žr. 4 pav.) nurodo, kokiose srityse tai galėtų būti daroma.

Respondentų pasiteiravus, kokias Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo veiklas labiausiai vertina, gauti tokie atsakymai: 21 proc. respondentų vertina tokią veiklą, kaip paramą studentams, besimokantiems farmacijos ir gamtos mokslų, 17 proc. respondentų vertina lietuvių žolininkystės Lietuvoje ir užsienyje propagavimą, 12 proc. respondentų vertina prizų steigimą moksleivių olimpiados nugalėtojams, 10 proc. respondentų – pagalbą studentams ir moksleiviams, užrašinėjantiems tautosaką, 10 proc. respondentų – neakivaizdinės jaunųjų vaistažolininkų

mokyklos rėmimą, 9 proc. respondentų – muziejų, propaguojančių vaistažolininkystės veiklą, rėmimą, 8,5 proc. respondentų – Eugenijai Šimūnaitei skirtų mokslinių skaitymų ir kultūrinių renginių rėmimą, 7,5 proc. respondentų – paramą Eugenijos Šimkūnaitės veikalų leidybai, 5 proc. respondentų – pagalbos, organizuojant Eugenijos Šimkūnaitės bičiulių susitikimus, rėmimą. Apibendrinant, galima teigti, kad Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondas galėtų populiarinti savo veiklas būtent šiose srityse.

4 pav. Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo veiklų vertinimas, proc.
(Šaltinis: sudaryta autorių pagal tyrimo rezultatus)

Į klausimą, ar respondentai norėtų plačiau sužinoti apie Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo veiklas, trys respondentai iš dešimties (32 proc. respondentų) norėtų plačiau sužinoti apie Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondo veiklas, 18 proc. respondentų nenorėtų sužinoti ir lygiai pusė respondentų (50 proc.) nežino, ar norėtų sužinoti apie Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondo veiklas. Galima daryti prielaidą, kad galbūt vis dėlto dalį tų respondentų, kurie nežino, ar norėtų sužinoti apie Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondo veiklas, galima būtų fondo veiklomis sudominti.

Išvados

1. Asmenybės, verslo įmonės ar prekės ženklo žinomumą galima didinti, naudojant įvairias reklamos priemones. Svarbu tinkamai įvertinti ir vykusiai pasirinkti reikiamas reklamos priemones konkrečiame versle, konkrečioje reklaminėje kompanijoje.
2. Atlikus habilituotos gamtos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės žinomumo tarp jaunimo tyrimą, prieinama išvados, kad dr. Eugenijos Šimkūnaitės žinomumas jaunimo tarpe nėra didelis, įvertinant tai, kad žolininkės gimtasis miestelis Tauragnai yra Utenos rajone ir dauguma respondentų buvo iš Utenos apskrities. Didžioji dalis informacijos apie dr. Eugeniją Šimkūnaitę respondentus pasiekė dėl to, kad dr. Eugenija Šimkūnaitė buvo jų kraštiečių, taip pat skaitant dr. Eugenijos Šimkūnaitės knygas, iš spaudos, televizijos, švietimo institucijų (mokyklų, kolegijos, universitetų ir pan.) ir kt. Pastebimas susidomėjimas dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklomis tarp jaunimo, todėl yra tikslinga ir toliau populiarinti dr. Eugenijos Šimkūnaitės veiklas ir įprasinti jos atminimą. Eugenijos Šimkūnaitės vardo labdaros ir paramos fondas vykdo dr. Eugenijos Šimkūnaitės populiarinimo veiklas įvairiose srityse. Respondentų nuomone, populiariausios veiklos būtų parama studentams, besimokantiems farmacijos ir gamtos mokslų; lietuvių žolininkystės Lietuvoje ir užsienyje propagavimas; prizų steigimas moksleivių olimpiados nugalėtojams.

Literatūros sąrašas

1. Bražėnaitė, (1999). I. Indraja-Saulės duklė – Eugenija Šimkūnaitė. Vilnius: UAB Valstiečių laikraštis”, ISBN 9986-847-15-X, p. 127.
2. Grėbliūnas, A. (2006). Amžinai žydėk, Atminimo vyšnia: knyga apie Eugeniją Šimkūnaitę. Vilnius: Žuvėdra, ISBN 9955-669-11-X, p. 375.
3. Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas. Prieiga per internetą: <https://www.simkunaite-fondas.lt/apie-e-simkunaite/biografija/>
4. Eugenija Šimkūnaitė. Bibliografijos rodyklė. (2022). Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas. 1948- 2021. Vilniaus universitetas, UAB „Ciklonas“.
5. Lipskis, S. (2020). Eugenija Šimkūnaitė – Lietuvos legenda. Vilnius: Žuvėdra, ISBN 978-609-8219-39-5, p. 207.
6. Rudzkiene, V.(2005). Socialinė statistika: vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras. p. 260.
7. Rupšlaukis, A., Čereška, B., ir Jokubauskas, D. (2019). Reklama: tarp klasikos ir modernumo Vilnius: Supernamai. ISBN 978-609-95960-7-5, p.
8. Karnickienė, B. (2013). Eugenijos Šimkūnaitės receptų rinkinys. Vilnius: Žuvėdra, ISBN 978-609-8089-42-4, p. 206.

ANALYSIS OF THE KNOWLEDGE OF THE HABILITATED DOCTOR OF NATURAL SCIENCES EUGENIJA ŠIMKUNAITĖ AMONG THE YOUTH

Ramutė Narkūnienė¹, Ugnė Šimkūnaitė²

^{1,2} *Utena University of Applied Sciences, Faculty of Business and Technology, Maironio st. 18, Utena*

² *Utena tourism information center, Bažnyčios st. 1, Utena*

Summary

In the article, the authors analyze the popularity of Eugenija Šimkūnaitė, a habilitated doctor of natural sciences, among young people. This topic is new and completely unexplored. The purpose of the research is to analyze the popularity of Eugenija Šimkūnaitė, a habilitated doctor of natural sciences, among young people. The tasks of the research are to carry out a theoretical analysis of the popularity of Eugenija Šimkūnaitė, a qualified doctor of natural sciences, among young people, and a research of the popularity of Eugenija Šimkūnaitė, a qualified doctor of natural sciences, among young people. Dr. Eugenija Šimkūnaitė wrote many articles on the topics of popularization of science, read reports at scientific conferences of pharmacists and botanists, participated in botanist expeditions, and often gave reports to the public. From her, the inhabitants learned the tricks of a healthy life, knowledge of natural phenomena, and the wisdom of folk medicine. Dr. Eugenija Šimkūnaitė's scientific approach to historical-empirical medicine and its place in modern disease treatment and prevention laid the foundations for the development of complementary and alternative medicine in Lithuania (Karnickienė, 2020). Great attention was paid to the promotion and dissemination of nature conservation ideas, especially to the interest of young people in Lithuanian nature and medicinal plants (Karnickienė, 2020). Dr. Eugenija Šimkūnaitė was very fond of young people and wanted to convey her knowledge to them: she communicated with schoolchildren, the Young Naturalists' Station, she helped organize herbal days for schoolchildren in the districts. Although almost 30 years have passed since the death of Eugenija Šimkūnaitė, her contribution to Lithuanian science is great and significant. Nowadays, it is especially important to popularize dr. Eugenija Šimkūnaitė's memory, to remember and give meaning to the work done. The research aimed to find out dr. Eugenija Šimkūnaitė's popularity among young people. The article reviews dr. Eugenija Šimkūnaitė's activities and the results of the conducted research are presented. After carrying out a study of the popularity of the habilitated doctor of natural sciences Eugenija Šimkūnaitė among young people, the conclusion is reached that dr. Eugenija Šimkūnaitė's popularity among young people is not high, judging by the fact that the herbalist's hometown Tauragnai is in Utena district and most of the respondents were from Utena county. Most of the information about Dr. Eugenija Šimkūnaitė the respondents reached because dr. Eugenija Šimkūnaitė was their countryman, also reading dr. Eugenija Šimkūnaitė's books, from the press, television, educational institutions (schools, colleges, universities, etc.), etc. However, noticing the interest of dr. Eugenija Šimkūnaitė's

activities among young people, therefore, it is appropriate to continue to popularize dr. Eugenija Šimkūnaitė's activities and to give meaning to her memory. The charity and support fund named after Eugenija Šimkūnaitė is run by dr. Eugenija Šimkūnaitė's popularization activities in various fields. According to the respondents, the following activities would be the most popular - support for students studying pharmacy and natural sciences; promotion of Lithuanian herbalism in Lithuania and abroad; establishment of prizes for school Olympiad winners.

Key words: dr. Eugenija Šimkūnaitė, popularity among young people.